

KONKURS WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE DLA UCZNIÓW KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP REJONOWY

21 stycznia 2021 r. godz. 12.00

Ważne informacje:

1. Masz 90 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy poza wyznaczonym miejscem nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	60	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadanie 1. (0-5)
Herby wybranych województw

...../5

Na podstawie: <https://pl.wikipedia.org/>

1.1. Podaj literę, którą oznaczono aktualny herb województwa mazowieckiego.

.....

1.2. Zaznacz poprawne dokończenie zdań 1-4.

1. Marszałkiem województwa mazowieckiego jest obecnie

- A. Zbigniew Kuźmiuk.
- B. Adam Struzik.
- C. Konstanty Radziwiłł.
- D. Marcin Kierwiński.

2. Kadencja sejmiku województwa trwa

- A. 3 lata.
- B. 4 lata.
- C. 5 lat.
- D. 6 lat.

3. Bierne prawo wyborcze do organu stanowiącego jednostkę samorządu województwa można uzyskać po ukończeniu

- A. 18 lat.
- B. 21 lat.
- C. 25 lat.
- D. 30 lat.

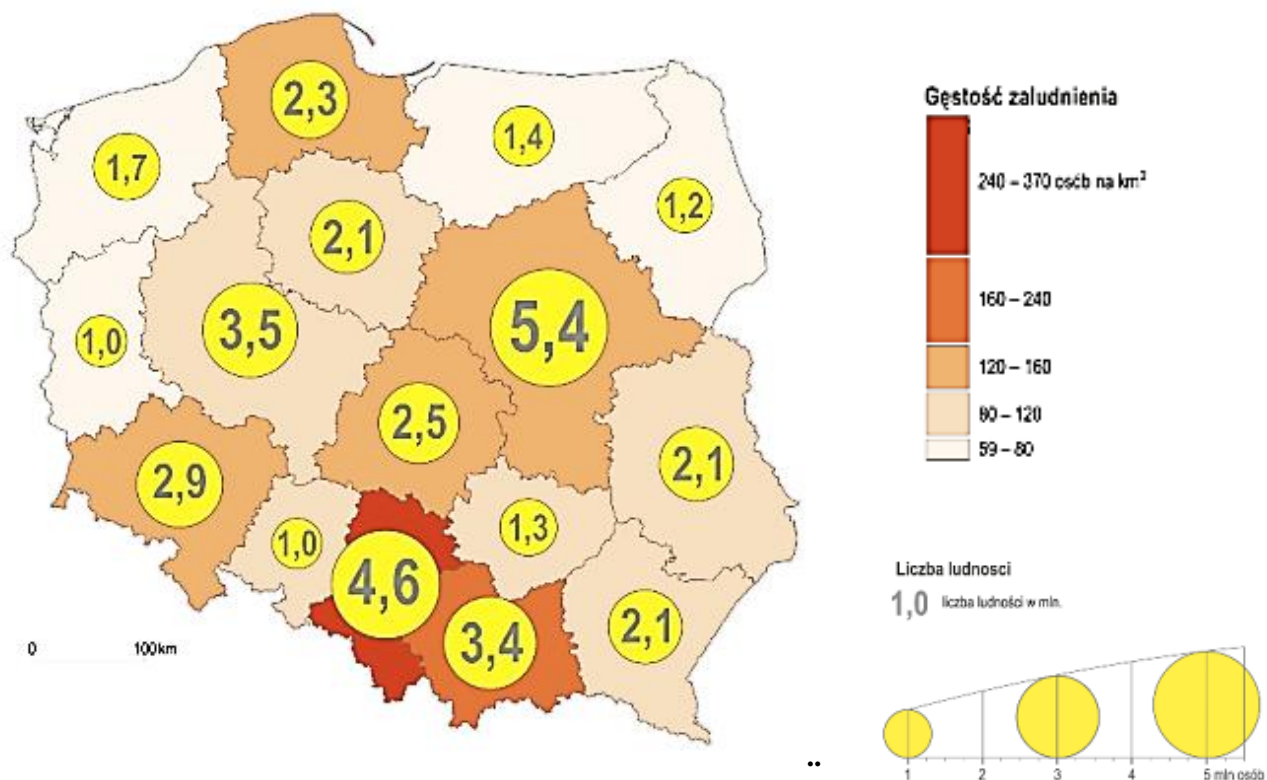
4. Na czele organu wykonawczego samorządu województwa stoi

- A. prezydent miasta, będącego stolicą województwa.
- B. przewodniczący sejmiku województwa.
- C. marszałek województwa.
- D. wojewoda.

Zadanie 2. (0-4) W oparciu o mapę wykonaj poniższe zadania.

..... /4

Mapa. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w województwach w 2016 roku

<https://zamowienia.mazovia.pl/>

2.1. Podaj nazwę województwa o największej gęstości zaludnienia.

.....

2.2. Podaj nazwy dwóch województw o najmniejszej liczbie ludności.

.....

.....

2.3. Zaznacz poprawne dokończenie zdań.

Zaprezentowany w źródle podział administracyjny w Polsce został wprowadzony w roku

- A. 1989.
- B. 1990.
- C. 1999.
- D. 2001.

Zadanie 3. (0–2)

..... /2

Zaznacz poprawne dokończenie zdań 1-2.

1. Wniosek o wydanie tymczasowego dowodu osobistego należy złożyć we właściwym dla miejsca zameldowania

- A. Urzędzie Gminy
- B. Starostwie Powiatowym.
- C. Urzędzie Wojewódzkim.
- D. Urzędzie Marszałkowskim.

2. Wniosek o wydanie paszportu należy złożyć we właściwym dla miejsca zameldowania

- A. Urzędzie Gminy
- B. Starostwie Powiatowym.
- C. Urzędzie Wojewódzkim.
- D. Urzędzie Marszałkowskim.

Zadanie 4. (0-2)

..... /2

Wymień dwie formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych.

1)

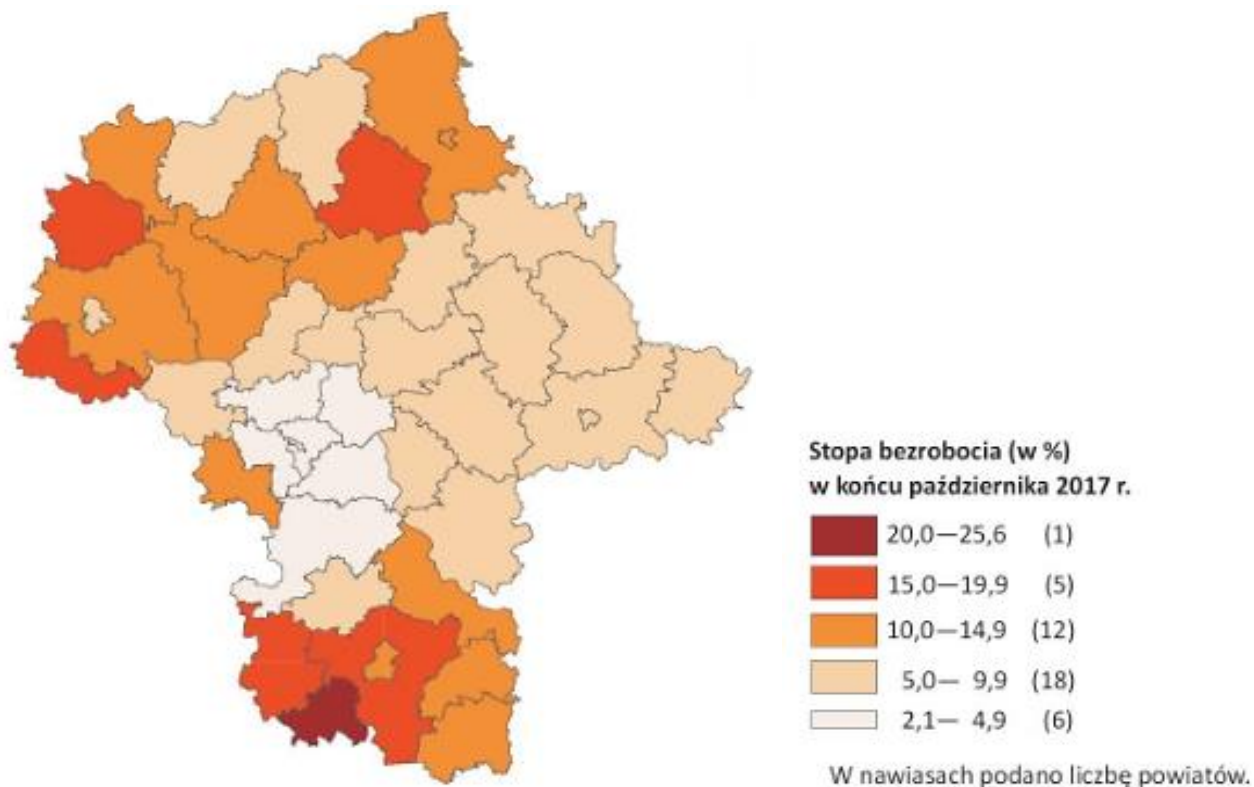
.....

2)

.....

Zadanie 5. (0-8) Obejrzyj poniższą mapę i wykonaj zadania.

Bezrobocie w powiatach województwa mazowieckiego w 2017 roku

<https://warszawa.stat.gov.pl/>

5.1. Spośród granicznych powiatów województwa mazowieckiego wybierz ten, w którym stopa bezrobocia była najwyższa i podaj jego nazwę (A), oraz ten, w którym stopa bezrobocia była najniższa i podaj jego nazwę (B).

Powiat A -

Powiat B -

5.2. W województwie mazowieckim, poza Warszawą, są jeszcze cztery miasta na prawach powiatu – podaj ich nazwy.

1)

2)

3)

4)

5.3. Podaj nazwę organu stanowiącego oraz nazwę organu wykonawczego miasta na prawie powiatu.

Organ stanowiący -

Organ wykonawczy -

Zadanie 6. (0–6) Przeczytaj opisy mniejszości zamieszkujących Polskę i wykonaj zadania.**Opis A**

Podczas przeprowadzonego w 2011 r. spisu powszechnego ludności przynależność do tej mniejszości zadeklarowało 313 obywateli polskich, w tym: w województwie mazowieckim – 98 osób, łódzkim – 46, dolnośląskim – 46. Przedstawiciele tej mniejszości mieszkają przede wszystkim w Warszawie i okolicach, Łodzi i Wrocławiu. Przybyli z Krymu w XIII w. i osiedlili się na ziemiach księstwa halicko-wołyńskiego (Łuck, Halicz, Lwów). Na przełomie XIII/XIV w. ich duża grupa została osiedlona w Trokach koło Wilna. Na obecne tereny Polski przesiedlili się po II wojnie światowej w wyniku repatriacji ze wschodnich kresów Rzeczypospolitej. Wyróżnia ich własna religia, wywodząca się z judaizmu.

Opis B

Tradycyjnie członkowie tej mniejszości zamieszkiwali Beskid Niski i część Beskidu Sądeckiego. Na tereny obecnego zamieszkiwania (zachodnie województwa kraju) zostali przesiedleni w 1947 r. w wyniku akcji „Wisła” (potępionej przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej w 1990 r.). Współcześnie jedynie część ich społeczności mieszka na terenach historycznych. W zdecydowanej większości należą do dwóch Kościołów: Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz Kościoła Katolickiego Obrządku Bizantyńsko-Ukraińskiego. Podczas przeprowadzonego w 2011 r. spisu powszechnego przynależność do tej mniejszości zadeklarowało 9 641 obywateli polskich.

Opis C

To mniejszość, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. spisu powszechnego zadeklarowało 1.828 obywateli polskich. Zamieszkują rdzenne kolonie na Białostocczyźnie (Bohoniki i Kruszyniany) oraz miasta: Białystok, Sokółkę, Dąbrowę Białostocką, Warszawę i Gdańsk. W przeszłości mieszkali na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego od końca XIV wieku. Ich przodkami byli emigranci lub uciekinierzy z terenów ówczesnej Złotej Ordy oraz z Krymu. W Polsce zapomnieli swojego ojczystego języka, pozostali natomiast wierni religii muzułmańskiej.

Na podstawie: <https://www.gov.pl/>

6.1. Podaj nazwy mniejszości, których dotyczą zaprezentowane opisy A-C.

Opis A -

Opis B -

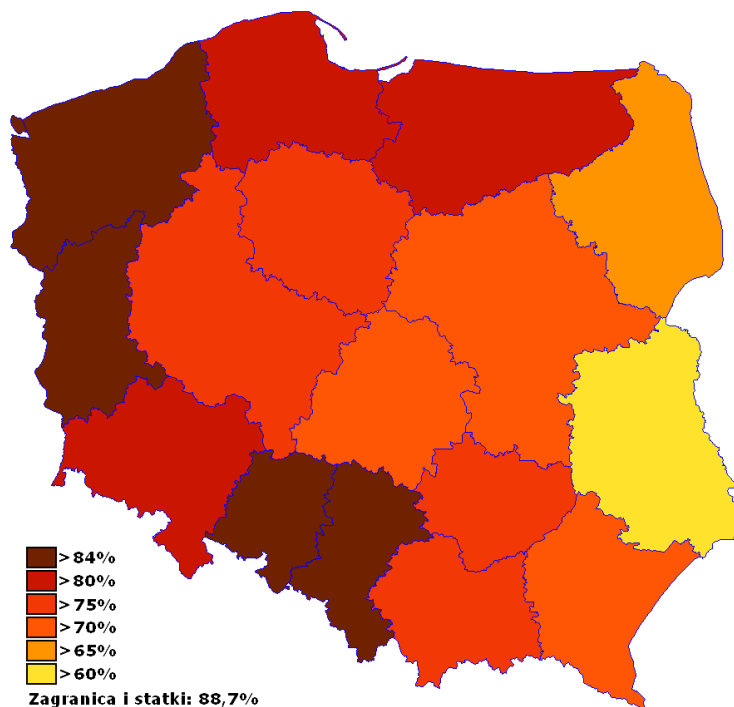
Opis C -

6.2. Na podstawie opisów i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Wszystkie wspomniane w opisach religie mają charakter monoteistyczny.	P	F
2.	Język jednej z opisanych mniejszości ma status języka regionalnego.	P	F
3.	Jedna z przedstawionych w opisach mniejszości ma status mniejszości narodowej.	P	F

Zadanie 7. (0-3)

Mapa przedstawiająca w procentach odpowiedzi na „TAK” w pytaniu referendalnym.

Odpowiedź	Głosów	
	Liczba	%
TAK	13 514 872	77,45
NIE	3 935 655	22,55
Głosy ważne	17 450 527	99,28
Głosy nieważne	126 187	0,72
Razem	17 576 714	100,00
Frekwencja		58,85
Frekwencja wymagana		50,00

Na podstawie: <https://pl.wikipedia.org>

7.1. Wyjaśnij, czego dotyczyło pytanie w referendum, którego wyniki prezentuje źródło, i podaj rok jego przeprowadzenia.

.....

Rok:

7.2. Podaj nazwę konstytucyjnego organu państwa, który zarządził to referendum.

.....

7.3. Określ temat innego (niż zaprezentowane w źródle) referendum ogólnokrajowego, które odbyło się w Polsce po 1989 roku.

.....

Zadanie 8. (0-6)

..... /6

Na poniższych ilustracjach A i B zostały zobrazowane współczesne problemy społeczne. Nazwij je i uzasadnij swoją odpowiedź, interpretując minimum dwa elementy graficzne.

A.

<https://www.boligan.com>

Problem społeczny:

.....

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

B.

<https://www.boligan.com>

Problem społeczny:

.....

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0-3)

..... /3

Plakat wyborczy

<http://wybory.wiazowna.net/>

Zaznacz poprawne dokończenie zdań 1-3.

1. Maksymalna liczba członków organu, do którego chciał być wybrany kandydat przedstawiony na ulotce, wynosi
 - A. 15.
 - B. 18.
 - C. 25.
 - D. 29.

2. Kadencja organu, którego dotyczy zaprezentowana ulotka wyborcza, trwa obecnie
 - A. 3 lata.
 - B. 4 lata
 - C. 5 lat.
 - D. 6 lat.

3. W przypadku uzyskania mandatu, przedstawiony na ulotce kandydat mógł w świetle prawa pełnić równocześnie funkcję
 - A. wójta.
 - B. starosty.
 - C. burmistrza.
 - D. senatora.

Zadanie 10. (0-3)

..... /3

Podaj minimalną procentową wartość uprawniającą mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego do zainicjowania referendum lokalnego na poziomie:

- a) województwa - (wpisz właściwą wartość procentową).
- b) powiatu - (wpisz właściwą wartość procentową).
- c) gminy - (wpisz właściwą wartość procentową).

Zadanie 11. (0-4)

..... /4

Zaznacz poprawne dokończenie zdań 1-4.

1. Organem wykonawczym gminy wiejskiej jest

- A. burmistrz.
- B. wójt.
- C. starosta.
- D. prezydent.

2. Minimalna liczba członków organu stanowiącego gminy

- A. 15.
- B. 20.
- C. 25.
- D. 30.

3. Kadencja rady miasta trwa

- A. 3 lata.
- B. 4 lata.
- C. 5 lat.
- D. 6 lat.

4. Kandydat na prezydenta miasta musi najpóźniej w dniu wyborów ukończyć

- A. 18 lat.
- B. 21 lat.
- C. 25 lat.
- D. 30 lat.

Zadanie 12. (0-3)

..... /3

Wymień trzy sytuacje, w których - zgodnie z obowiązującym prawem - wygasa mandat radnego

- 1)
- 2)
- 3)

Zadanie 13. (0-3)

..... /3

Jan Nowak Jeziorański, *O patriotyzmie i nacjonalizmie*

Na jednym ze spotkań zadano mi niedawno pytanie, czy patriotyzm i nacjonalizm są pojęciami przeciwstawnymi. Pytanie warte zastanowienia [...]. Patriotyzm jest uczuciem. Nacjonalizm – światopoglądem. Patriotyzm jest uczuciem miłości do wspólnoty duchowej i materialnej wszystkich pokoleń przeszłych, żyjących i przyszłych, miłości wspólnoty ludzi osiadłych na tej samej ziemi, używających wspólnego języka, złączonych wspólną przeszłością, tradycją, obyczajem i kulturą. Słowa „patriota” i „patriotyzm” budzą jakieś ciepło. Patriotyzm lokujemy na szczycie hierarchii wartości doczesnych. Oznacza on gotowość do ofiary, wyrzeczeń, poświęceń, nie wyłączając ofiary z własnego życia, a także, co najtrudniejsze, życia najbliższych – rodziców, małżonków, dzieci [...]. Temperatura patriotyzmu spada, gdy nie ma zagrożenia z zewnątrz, i podnosi się, gdy państwo i naród znajdują się w niebezpieczeństwie. Na co dzień w warunkach normalności dominuje troska o rodzinę i samego siebie. Jest to naturalne i ludzkie. [...] Patriotyzm jest wysoką wartością moralną, bo uczucie przywiązania do własnego kraju nie idzie w parze z nienawiścią czy wrogością do innych. Patriotyzm mieści w sobie szacunek i sympatię wobec patriotyzmu innych. W przeciwieństwie do nacjonalizmu patriotyzm nie jest konfliktogenny. Wręcz przeciwnie – towarzyszy mu często, choć nie zawsze, poczucie solidarności z ruchami patriotycznymi innych narodowości.

Podsumowując, można skrótowo powiedzieć, że patriotyzm jest cnotą, nacjonalizm – grzechem. Dla chrześcijan i wyznawców etyki chrześcijańskiej – grzechem przeciwko najważniejszemu ze wszystkich przykazań – przykazaniu miłości bliźniego. [...] Nacjonalizm jest ideologią, która w oczach jego wyznawców uwalnia ich dążenia od hamulców natury etycznej. Własny naród stoi ponad wszelkimi innymi wartościami. Jest celem nadrzędnym, któremu należy podporządkować wszystko inne, a więc własne dążenia, ambicje i plany, interesy osobiste, partykularne i klasowe. Określenie interesu narodowego jako celu nadrzędnego uwalnia od norm etycznych i moralnych w dążeniu do niego. Korzenie takiej orientacji tkwią w pojmowaniu postępu jako nieustannej walki gatunków. Zwycięża w niej silniejszy, niszcząc słabszego. Dążąc do prymatu własnych interesów kosztem innych, nacjonalizm stał się źródłem konfliktów prowadzących do wojen i tragedii ludzkich, jak działo się wielokrotnie w czasach mego pokolenia.

Na podstawie: <https://gloswielkopolski.pl>

13.1. Podaj dwa argumenty, które – zdaniem autora tekstu – świadczą o przeciwstawnym charakterze patriotyzmu i nacjonalizmu.

Argument 1:

.....

.....

.....

Argument 2:

.....

.....

.....

13.2. Rozstrzygnij, czy autor tekstu jest zwolennikiem patriotyzmu czy nacjonalizmu. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 14. (0-5)

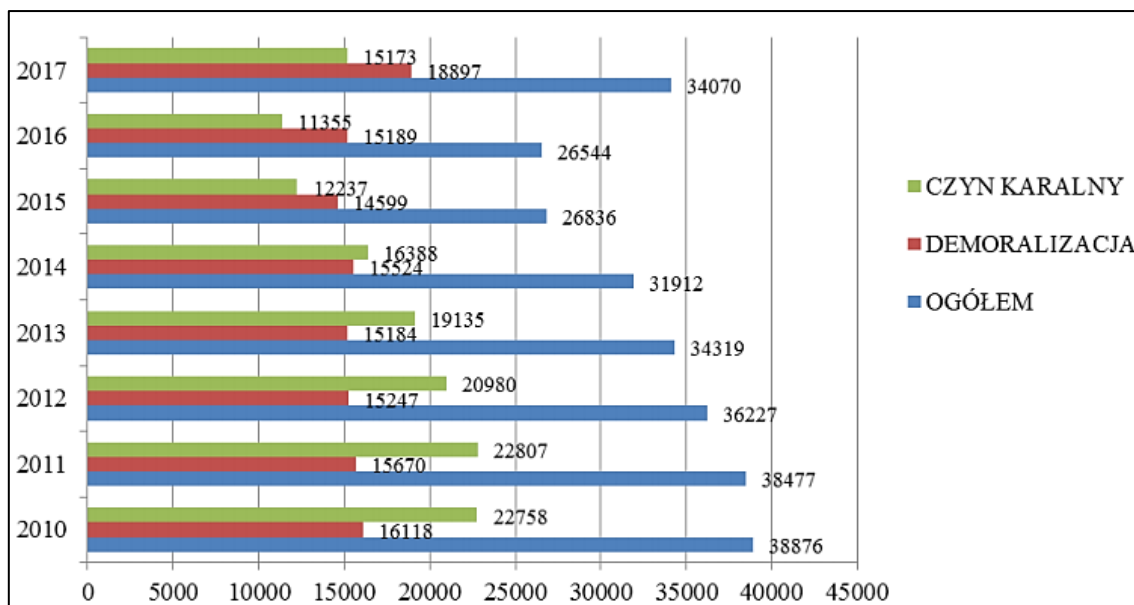
..... /5

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ograniczoną zdolność do czynności prawnych w prawie polskim uzyskuje osoba po ukończeniu 13 roku życia.	P	F
2.	Polskie prawo karne dopuszcza sytuację, że nieletni może odpowiadać przed sądem jak dorosły dopiero po ukończeniu 15 roku życia.	P	F
3.	W odniesieniu do osób poniżej 13 roku życia odpowiedzialność prawną za czyny dziecka ponoszą rodzice lub opiekunowie prawni.	P	F
4.	Ustanowienie nadzoru kuratora wobec osoby nieletniej jest środkiem poprawczym.	P	F
5.	Osoba, która przed ukończeniem 18 roku życia zawarła małżeństwo, w świetle prawa traktowana jest jak pełnoletnia.	P	F

Zadanie 15. (0-3)

Wykres: Nieletni, wobec których w latach 2010-2017 orzeczono prawomocne środki wychowawcze i poprawcze (w tys.)

https://prawo.vulcan.edu.pl/data/projekty/190308_nieletni_osr.pdf

Na podstawie danych z wykresu i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Liczby wszystkich orzeczeń wydawanych wobec nieletnich w okresie 2011-2016 wykazywały tendencję spadkową.	P	F
2.	Wykres uwzględnia orzeczenia wobec osób poniżej 13. roku życia	P	F
3.	W latach 2010-2017 większym wahaniom ulegała liczba orzeczeń wobec nieletnich, którzy dopuścili się demoralizacji niż tych, którzy popełnili czyn karalny.	P	F